

Nu börjar det svåra

Arnold August

Obamas politik är att möjliggöra vissa affärer, investeringar, handel, turism och familjebidrag till Kuba. En halv miljon egenföretagare är särskild målgrupp.

Det kan bidra till bättre ekonomi för Kuba, och därmed kubanernas sociala och ekonomiska välbefinnande.

Åtgärderna kan bli en hävstång för att göra det möjligt för Obama eller tvinga efterträdare och kongress att häva blockaden.

Parallellt fortsätter USAs ”demokratifrämjande” program, utvidgat. Dessa två sammanflätade och motsägande program skapar en komplicerad situation för kubanerna.

Fidel, 8 januari 1959:

”Detta är ett avgörande ögonblick i vår historia: tyrannen har störtats, glädjen är överväldigande. Men mycket återstår att göra. Låt oss inte lura oss själva att tro att framtiden kommer att bli enkel, kanske kommer allt att bli ännu svårare i framtiden.”

Fidel var förutseende. Framtiden kom med USA-stödda terroristangrepp från norr, invasionen i Grisbukten, ekonomisk, biologisk och propagandakrigföring.

Den 17 december 2014 var en stor seger och överväldigande glädje på Kuba och runt om i världen där många sympatiserat med Davids hjältomodiga kamp mot Goliat under 55 år. Men utan jämförelse med farorna som tornade upp sig efter segern 1959 står kubanerna nu inför stora utmaningar, svåra på ett annat sätt. Nu blir det en ideologisk och kulturell konfrontation med imperialismen.

USA har ändrat taktik, men målet är detsamma, att återföra Kuba till den USA-ledda kapitalistiska världsordningen. Många kubaner, såväl inom den politiska ledningen som i den akademiska världen, folkrörelserna och folk i allmänhet är medvetna om detta, och att Obamas taktik med pengar, mediepropaganda och turister kan vara effektivare, mer förledande, mer svårgripbar.

Och så länge Kubas grundlagsfästa socialistiska samhällsordning håller kommer USA inte att erkänna dess legitimitet och avhålla sig från att undergräva den. USA-imperialismen förblir sådan och visar inga tecken på att vika från sitt långsiktiga mål: världsherravälde. Och så länge kommer verklig normalisering att låta vänta på sig.

Men det är likafullt självklart för Kuba att dra fördel av de förbättringar som USAs nya taktik medför. Faktum är ju också att det är Kuba som hela tiden föreslagit och krävt att USA ska återuppta förbindelserna och avstå från sin fiendliga politik. Förbindelserna förbättras nu, lugnt och fint, för båda parter handlar det om taktik, inte strategi. Kuba har inte givit upp minsta smula av sin rätt till självbestämmande och suveränitet eller samhällets grundläggande socialistiska karaktär. Men processen kommer att bli svårare och mer komplicerad för Kuba och

hittills har öppningarna gått ena vägen, från USA till Kuba.

En första svårighet är den kulturella påverkan som kommer av mängder turister och affärsfolk från USA. Och på Kuba finns en svaghet för lockelsen från USA-kulturens och allt ”amerikanskt” hos en inte obetydlig del av ungdomen men också artister och intellektuella. Denna olycksbringande dragningskraft kommer att växa med alla besökare som Obama hoppas ska bli de bästa ambassadörerna för USAs livsstil och ”värderingar”. Den största faran ligger i illusionen att Obama inlett ett nytt skede i USAs tvåpartipolitiska system, som skulle gå att överföra till Kuba. Dock, på Kuba finns minnet starkt av Che Guevaras varning att ”inte ge imperialismen minsta lilla gnutta, för då tar den allt”. Och det verkar Kuba följa, Raul Castro har inte givit efter på någon punkt när det gäller Kubas självständighet och inre angelägenheter.

Och han har stöd från en överväldigande del av det kubanska folket som har högt utvecklad politisk medvetenhet och kultur. Men inte alla, det finns de som hyser en längtan efter en livsstil som USAs välbeställda medelklass. Det var påtagligt i början av året hur USAs flagga vädrades överallt, på T-tröjor, bilar, butiker, det var en obehaglig känsla, men antagligen mer ogenomtänkt generöst mot den gamla fienden än uttryck för avståndstagande från den egna nationen.

Stärka och fördjupa demokratin

Den andra svårigheten är Obamas taktik att skilja ut den halva miljon människor som är inblandade i den växande privata affärssektorn som måltavlor för kapital från USAs regering, affärsvärld och USA-kubanska familjer. Det ökar faran för mer ojämlikhet. Det är här behovet kommer för en stärkt och fördjupad deltagande demokrati. Dessa privata små- och medelstora företag tillhandahåller varor och tjänster som är en källa till ökad välfärd. Deras vinster måste fördelas och investerar i offentligt tjänster som utbildning och hälsovård och ökade löner i offentlig sektor. Och det kan huvudsakligen ske genom den beskattning som införts och som måste genomdrivas så att skattefusk och smitning inte florerar. En informerad skattebetalarkultur behöver också utvecklas med insikt om allas och det allmännas bästa.

USAs satsning på denna grupp som blivande 5e-kolonn underskattar också de flesta kubaners starka politiska/ideologiska övertygelse och fosterlandskänsla.

Och med allt fokus som varit – och är – på ledarfigurerna så är det viktigt att inse att det kollektiva ledarskapet är en tradition ända sedan den väpnade kampen, och väl utvecklad.

Översättning Eva Björklund, Utdrag ur ”Cuba-US Relations and the Perspicacity of Fidel Castros Thinking”